

FILMRECENSIE DE VOGELWACHTER

In De vogelwachter lijkt Freek de Jonge ervoor gemaakt om op het strand met verbeterde kop en woest grijs haar tegen een storm in te turen

★★★★☆

Ondanks de soms wat onsubtiele onheilssymboliek weet De Jonge als vogelwachter te ontroeren.

Berend Jan Bockting 18 november 2020, 15:45

'De Vogelwachter'.

Vriendelijk knikje van de oude vogelwachter richting een nieuwe vogel die op een ochtend rond zijn strandhut scharrelt: 'Welkom.' Het zou qua conversatie zomaar het hoogtepunt van zijn dag kunnen zijn, in dit melancholische portret van een zonderlinge man die al bijna een halve eeuw in zijn eentje woont en werkt op het verder verlaten Benty Island, een fictief eilandje in de Atlantische Oceaan. Hij verlangt niets meer van het leven dan routine en totale eenvoud. Een dieet van Brinta en kapucijners volstaat.

Het enige contact met de buitenwereld bestaat voor de naamloze vogelwachter, verrassend ingetogen gespeeld door cabaretier Freek de Jonge, uit het wekelijkse moment waarop hij zijn vogeltellingen doorgeeft aan het Bird Research Center. Van rotgans tot mantelmeeuw: de scores die hij per satelliettelefoon doorbelt zijn in de loop der jaren iets gaan zeggen over het veranderende klimaat. Als tegenprestatie ontvangt hij de uitslagen van de Engelse voetbalcompetitie, want zo zonderling is de vogelwachter nou ook weer niet.

In het hoofdpersonage valt een rolmodel te ontwaren voor mensen die verlangen naar vertraging, overzicht en een leven met minder spullen. Ook het decor valt op: het vogelwachtershutje voelt doorleefd, met al die bij elkaar gejutte plastic troep. Met een beetje goede wil zie je er een variant van de georkestreerde rommeligheid van filmmakers als Terry Gilliam en Jean-Pierre Jeunet in terug. En een commentaar op menselijke consumptiedrift, uiteraard.

Dan zet schrijver en filmer Threes Anna (in de jaren negentig artistiek leider van de internationaal vermaarde theatergroep Dogtroep) de boel in haar derde speelfilm onder druk. De vogelwachter verneemt dat hij over drie maanden met pensioen wordt gestuurd. Zijn post wordt opgeheven, de hut ontmanteld. Plotseling staat een zwerm overvliegende trekvogels voor het definitieve afscheid van alles wat de vogelwachter kent. Een aankomende noordwesterstorm maakt de onheilssymboliek compleet.

Het zijn vrij grote gebaren, alsof de volumeknop van de film opeens een paar standjes te hoog wordt gedraaid. En dan moeten de momenten nog komen waarop de eens zo kraakheldere werkelijkheid van de vogelwachter zich vermengt met waanbeelden, dromen en magische ontmoetingen.

Dat *De vogelwachter* toch uitstekend werkt, en uiteindelijk zelfs ontroert, is grotendeels te danken aan de verschijning van De Jonge en de wijze waarop Anna hem regisseerde. De cabaretier lijkt ervoor gemaakt om op het strand met verbeterde kop en woest, halflang grijs haar tegen een storm in te turen, tot in zijn vezels vereenzelvd met strand, wind en zee. De Jonge, die in 1986 voor het laatst in een film speelde (*De kkkomediante*), probeerde nog wat 'Tati- of Chaplin-achtige slapstick' aan zijn rol toe te voegen, zei hij [twee weken geleden in de Volkskrant](#), maar Anna besloot wijselijk anders. De acteur toonde begrip: 'Die vogelwachter zit al 45 jaar in z'n eentje op dat eiland, die gaat echt niet meer leuk doen.' En zo viel van alles in *De vogelwachter* op zijn plek.

De vogelwachter

★★★★☆

Drama

Regie Threes Anna

Met Freek de Jonge, Quiah Shilue, Nick Golterman, Sophie van Winden.

89 min., in 55 zalen.